

Bijenvaviljoen Floriade

In totaal heb ik veertien dagen als medewerker in het bijenvaviljoen gestaan. Hulde voor de bedenkers en ontwerpers van deze presentatie. Het was een volledig beeld van de bijenhouderij en gaf aan de medewerkers de mogelijkheid om aan de hand van het getoonde alles uit te leggen. Het was niet het grootste project van de Floriade, maar wel één van de meest bezochte stands.

De presentatie was zodanig, dat zelfs de angstige bezoeker - die, alhoewel hij door glas gescheiden was van de bijen nog wel eens gewoontegetrouw om zich heen sloeg, toch niet weg liep maar bleef kijken. Ook deze bezoekers werden geïnteresseerd en vroegen om uitleg. Meestal was de ruimte geheel gevuld. Soms stond je in het middengedeelte tegen het glas geplakt om uitleg te geven over korf, zwerm en kasten. Bij de informatiebalie, het honingtappen en bij het gedeelte waar de bijen de plexiglasen buis in- en uitgingen, stonden we als standwerkers op een druk bezochte jaarmarkt, met een aandachtig luisterend groot publiek. Het was fantastisch.

Dank aan de organisatie: 'Ik denk o.a. aan Jan Fraters, die ondanks het maken van schema's, aanbrengen van wijzigingen en regelen van vervangers, dikwijls op korte termijn, zes maanden lang actief bleef. De meeste avonden was hij ruim voor tijd aanwezig niet alleen om te sluiten, maar ook om het paviljoen in orde te brengen voor de volgende dag.

Hartelijk dank aan mijn collega's voor de fijne dagen.
Hans de Bruijn, Moerkapelle

Nosemasporen

'Terecht vind ik, worden wij imkers gewezen op allerlei ziekten die onze bijen belagen. De informatiefolders van de Ambrosiushoeve uit Hilvarenbeek zijn hierbij goede informatiebronnen. Folder nr. 1 over Ziektepreventie en Hygiëne en nr. 5 betreffende Nosema en Amoebe geven mij dan ook goede richtlijnen om wasmot, nosema en amoebe te bestrijden. Hierbij wordt ijsazijn als het beste bestrijdingsmiddel genoemd, waarbij niet verzuimd wordt te wijzen op de gevaren die er aan kleven o.a. voor de huid, de luchtwegen, en het aantasten van ijzer. Omdat mijn keuken is voorzien van een elektrische oven tot ruim 300°C, heb ik geïnformeerd bij de Ambrosiushoeve of ik hiermee lege raampjes kan ontsmetten en dat blijkt al met veel lagere tempera-

turen mogelijk. Er werd voor nosema een temperatuur ver onder de 100°C genoemd. Dit geeft mij de mogelijkheid om raampjes schoon te maken, vervolgens in de oven te ontsmetten, zo nodig opnieuw te bedraden (kan ook vóór de ovenbehandeling) en daarna hygiënisch te bewaren. Diepvriezen is ook geschikt om wasmotlarven en eitjes te doden meen ik te weten. De in te leveren oude was gaat bij mij dan ook altijd direct een paar dagen de diepvries in. Misschien zijn er imkers die over een grote ruimte kunnen beschikken die of op een zeer hoge of op een zeer lage temperatuur gehouden kan worden. Als het waar is, dat nosema boven de 55°C dood gaat is bestrijding hiervan veel eenvoudiger dan ik al die jaren gedacht heb. Na dit relaas zou ik gaarne vernemen bij welke temperatuur doeltreffende bestrijding mogelijk is, zodat ik zo weinig mogelijk materiaal met ijsazijn hoeft te ontsmetten. Ik geloof, dat er wel meer imkers gebaat zijn met een eenvoudige maar gedegen informatie hierover.

D. Renkers, Amersfoort

Opmerking van de redactie

Cantwell en Shimanuki (1970) vonden dat een temperatuurbehandeling van raten, 24 uren op 49°C houden, 95 % van de nosema-sporen doodt. Dit betekent dat u door raampjes 24 uren bij 55°C te bewaren vrijwel alle sporen zult doden.

Cantwell, G.E. en H. Shimanuki (1970) *American Bee Journal* 110: 263.

Bruidsvlucht

Het verhaal van de heer Schippers uit Apeldoorn op pagina 276 van het oktobernummer van BIJEN, doet mij sterk denken aan het optreden van een extra bruidsvlucht van de jonge koningin welke wat uit de hand is gelopen tot een bruidszwerm. Sterk volk, 20 ramen. Om zeker te zijn bij het werken met speciale kruisingen zal men rekening moeten houden met het optreden van deze verlate bruidsvluchten. Dit kan eigenlijk alleen door de koningin te knippen. In het ergste geval sneuvelt zij voor de vliegplank.

A. de Smidt, Harlingen